

måste han, i Regeringens intresse, uti de flesta fall rösta mot alla viktigare förslag som väcktes å folkombudens sida, emedan när de ej voro väckta af ministèren, de ej heller kunde anses ingå i dess system.» Man finner häraf, huru litet D. A. gjort sig reda för betydelsen af den kort förut nämnda »parlamentariska styrelsen», äfvensom det helt och hållet förbisett det viktiga deri, att Konungens Rådgifvare, för att »närvara» i representationen, äro beroende af *folkets val* — — ett beroende lika betydelsefullt och långt mera verksamt, än den mycket omtalade 107 §. »Att hafva beslutande rätt i en myndighet inför hvilken man är ansvarig», innebär väl en »anomali.» Men det förstås af sig sjelft, att Konungens Rådgifvare hvarken kunna blifva medlemmar af Konstitutions-, Stats- och BevillningsUtskott, eller emot dessa svarande komittéer, i hvilka ansvarighets- och beskattningsfrågor afhandlas, samt att de likaså äro jäfvige att deltaga uti af dessa frågor föranledda diskussioner och omröstningar. På sådana jäf saknas icke mångfaldiga exempel i andra länders representation äfvensom i Sveriges nuvarande samt i alla länders collegier och domstolar.

Ännu återstår en med de allmänna valen sammanhängande fråga, nemligen: Representationens inre inrättning. Vi förutse att D. A. skall *tvingas att hylla enkammarsystemet*, och skola icke dröja att genom våra anmärkningar visa, att vi ansett D. A:s åsigter förtjena uppmärksamhet och pröfning.

35 ANMÄRKNINGAR TILL ARTIKELN: »REPRESENTATIONSFRÅGAN» I DAGLIGT ALLEHANDA N:O 73.

Freja n:o 27 3.IV 1840

Uti vår förra artikel (*Freja N:o 25*) yttrade vi vår förmodan, att Förf. i *Dagl. Allehanda* genom sitt yrkande af allmänna val i Sverige, uti närvarande tidpunkt, äfven skulle tvingas till att *tala för enkammarsystemet* och sålunda, lik mången annan representationsförbättrare, *för medlet uppoffra ändamålet*. Vi finna nu att *Dagl. Alleh.* tvertom hyllar *tvåkam-marsystemet* och med *Tocqueville* anser dettas förnuftiga nödvändighet för det representativa samhällsskicket så erkänd, att läran derom kan anses för *ett Statsvetenskapens axiom*. Öfra kammarens *konservativa* natur söker Förf. icke blott i det skydd mot »den stora massans tillfälliga opinion», densamma kan gifva åt bestående lagliga former och åt Styrelsemakten, utan äfven förnämligast i dess förmåga att »bevara folket eller den af detta valda kammare mot de öfverraskningar, en maktlysten och slug Regering, som i en kritisk tidpunkt lyckas bemäktiga sig opinionen, torde kunna anlägga mot friheten.» Förf. citerar med skäl Sveriges egen historia såsom bevisande möjligheten af sådana »anläggningar» och af deras »framgång.» Ännu en »*viktig fördel*» af tvåkamarsystemet, hvilken äfven är framställd i skriften: »Förslag till en omfattande och verkställbar Representationsförändring», finner Förf. deruti, att Öfre kammarens tillvaro »hindrar en alltför stark direkt splittring mellan Representation och Regeringen», då nemligen det »fördröjande *Nej*» till Första kammarens beslut »såges af en Öfre kammare, bildad icke på grund af privilegier och konungagunst, utan genom Nationens val bland landets utmärktaste män.»

Likaså mycket som vi uti dessa åsigter öfverensstämma med Förf. i *Dagl. Alleh.*, likaså öfvertygade äro vi derom att valrättigheten till en Öfre kammare principenligast tillkommer ett lands »*municipaliteter*»,

dagen», föreslås såsom villkor för allmän valrätt 25 års ålder och en census af 10 R:dr B:ko. Vi fråga nu: äro 21 års ålder, med en census af 5 R:dr, eller 25 års ålder, med 10 R:drs census, villkor, *mera* öfverensstämmande med »förnuft och erfarenhet»? Hvad förnuftigt ligger uti besittningen af fastighet, till ett *minimi*-värde af 500 R:dr? Utgör icke sjelfva besittningen af fastighet å landet, oberoende af census (såsom D. A. föreslagit) och borgare-rätt i stad det enda *förnuftiga* villkoret? Och hvarföre är detta förnuftigt? Jo, emedan det uttrycker ett *allmänt* intresse uti jordbruks-, handels- eller manufaktur-intresset.

Men om D. A. här visat sig erkänna nödvändigheten af att den valberättigade må tillhöra ett visst *stånd*¹, borgarens eller jordbrukarens, så äro dess i anseende till de s. k. »kapaciteterna» föreslagna villkor för valrättighet desto godtyckligare. D. A. föreslår nemligen: 25 års ålder samt examen, »motsvarande fullständig student-examen eller civil-, embets- eller officers-examen.» Hvarföre bör nu den, som dokumenterat sig äga en högre bildning, vara äldre än den, som endast kan »läsa och skriva modersmålet»? Hvarföre bör vidare just denna grad af kunskap berättiga en person, som för öfrigt kan lefva utan gagn och nytta för samhället och således utan intresse för dess bästa, att med sin röst afgöra öfver det allmännas angelägenheter? Männe icke blotta kategorin af *embetsman* innefattar de villkor, D. A. anfört, och dertill praktisk duglighet samt, det förnämsta, ett förnuftigt *samhällsintresse*?

Med ett ord: må man också yrka allmänna val, men må villkoren för valrättighet och valbarhet icke bestämmas godtyckligt. Och det enda sättet att undvika denna godtycklighet är att göra ett *allmänt samhällsintresse* till *conditio sine qua non*. Ty det förnuftigt allmänna är icke *summan*, utan *det väsendtliga*, i det enskilda inneboende allmänna.

D. A. yrkar vidare val genom elektor. Vi tadla äfven vid detta förslag endast *godtyckligheten*. Ty för det första kan på lika grund yrkas elektor i tredje, fjerde och femte led. För det andra kan den väljande hafva någon kannedom om den ifrågavarande *representantens* politiska insigter och åsigter, men har svårare att ana till de enskilda förhållanden och konsiderationer, hvilka kunna bestämma en *elektor*, så mycket äfventyrligare, då elektorerne skola rösta *per capita*. Vidare måste så väl parti-intresset som *korruption* kunna utöfva ett större inflytande på några få elektor, än uppå en större massa af valmän.

Vi bekänne också, att vi icke förmå inse *det förnuftiga* deri: att rösträttigheten i allmänhet beräknas efter egendom, men elektorerens efter antal af individer; att elektorerens antal beror af folkmängden, men representanternes af de röstandes förmögenhet. Oss förefalla dessa vexlande bestämningar endast *godtyckliga*.

D. A. yttrar också i frågan om Konungens Rådgifvares representant-rättighet en annan åsigt än den, som i detta blad blifvit framställd, och medgifver dem endast att i representantförsamlingen vara närvarande och deltaga i dess öfverläggningar. Det förnämsta skäl, som härföre anföres, är: »att han» (kronans minister) »alltid, i mer eller mindre hänseende skulle blifva jäfvig uti slutet; naturligtvis röstade han alltid för Regeringens propositioner, så länge han vore minister, och af samma skäl

¹ Der D. A. afvikit från denna princip, uppstå äfven mångfaldiga svårigheter. Så skulle t. ex. en fabriksidkare på landet rösta lika med en hemmansägare, endast inom ett i förhållande till fabriken arbetspersonal mindre elektorsdistrikt. Äfven prester och öfrige jordägande embetsmän skulle endast välja för sin jord, icke för den högre bildningen. I städerna skulle en ägare af hus till 500 R:drs värde äga samma rösträttighet, antingen han är president eller vaktmästare vid samma verk, o. s. v.

hvilkas af folket valda ledamöter, »ortens mest ansedda och inflytelsesrika män», skulle utgöra ett slags permanenta Elektorer. Men Förf:s föreställningar om lättheten att »medhinna en nybildning af vårt municipalväsende», »*samtidigt*» med Representationsreformen, kunna vi på intet vis dela. En sådan »nybildning» uti ett land, der snart sagdt intet municipalväsende existerar, erfordrar en mannaålder för att hinna till någon mognad och tillvaro, annorlunda än på papperet. Reformen i detta hänseende anse vi långt mera ingripande i en Nations politiska lif, än en reform i dess allmänna Representation; emedan allt som rörer municipalstyrelsen har ett omedelbart och närallgande intresse för hvarje af densamma beroende individ, då åter det nationella medvetandet, både såsom *insigt* i betydelsen af en National-representation och såsom *intresse* för Nationens bästa, endast i en mer eller mindre dunkel och obestämd känsla föresväfvar den stora mängden. I Sverige är det representativa samhällskicket så gammalt, att tradition och sed i detta afseende bestämma de väljande och valda, men om municipalväsendet saknar Svenska folket all föreställning. Ehuru vi derföre erkänna det förnuftsensliga deruti, att ett utbildadt municipalsystem, icke blott för nu ifrågavarande val till Öfre kammare, utan äfven *såsom bildningsmedel till sannt nationalmedvetande*, betraktas såsom villkor för en utbildad Nationalrepresentation, så måste vi likväl, vid det förhållande, som i dessa hänseenden *för närvarande* existerar i Sverige, *anse en uppå municipalväsendet byggd National-representation för omöjlig*.

Då Förf. i hufvudsaken är af den tanke, att landets *embetsmän*, såsom Representanter för dess högsta bildning samt de »mindre rörliga och mera konservativa samhällselementerna», äfven äro de lämpligaste valmän för en Öfre kammare, så är denna åsigt öfverensstämmande med hvad vi förut i detta blad yttrat. Det återstår, att Embetsmannen vore mer eller mindre omedelbart beroende af folkets val. Frågan blir då den, huruvida embetsmännen, äfven i sin nuvarande egenskap af Kronans tjenare, böra delta i valen och Representationen, samt i framtiden, genom en successiv utbildning af municipalsystemet, äfven blifva folkets valda Elektorer, eller om all Representationsreform bör uppskjutas, tills ett municipalsystem blifvit icke blott »nybildadt», utan äfven *en verklighet*. Vi hafva redan förut yttrat oss för det förra alternativet. Det äger också den fördelen att göra bristen af municipalitets-styrelser mindre kännbar, då Styrelsen derigenom skulle sättas i tillfälle att bedömma, hvilka embetsmän som ägde ett allmännare förtroende, och tvingas att vid utnämningar till embeten lyssna till allmänna opinionen. Det sednare alternativet torde icke hafva många försvarare och, vi frukta det, äfven förlora dessa, i den mån resultaterna af nu påstående Riksdag hinna utveckla sig, till ett ytterligare bevis, huru litet äfven de mest ansträngda bemödanden af Nationens män, under nuvarande Representationsform, kunna uträtta mot bördintresset och nådehungern.

36 LITTERATUR.

Freja n:o 29 10. IV 1840

GEOGRAFISK KONSTRUKTIONSBESKRIFNING 1 B., 1 H., 1 & 2 ARK. AF SVEN ÅGREN, STHM 1840.

Dessa 2:ne ark utgöra början till ett arbete, lika vidtomfattande till sitt innehåll som till sitt syftsmål, hvilket icke är mer eller mindre, än en på bestämda principer grundad *reform uti Pædagogiken* och en enligt dessa